

MS & werken

MS treft vooral jonge mensen die nog een baan hebben. Iets minder dan de helft van de mensen met MS blijft langdurig (volledig) aan het werk. Veel mensen met MS gaan 5 tot 10 jaar na het stellen van de diagnose minder uren werken, werken onder hun niveau, of melden zich uiteindelijk ziek voor het werk.

Eenmaal langdurig ziek is de kans op arbeidsongeschiktheid en verlies van werk groot. En eenmaal zonder werk is het lastig om weer terug te keren in het arbeidsproces. Dit terwijl het hebben van werk voor mensen met MS juist zorgt voor een betere kwaliteit van leven.

Voor mensen met MS en hun zorgverleners is het daarom belangrijk om goed te weten welke factoren invloed hebben op vroegtijdige uitval van werk. Het op tijd zoeken naar oplossingen die echt helpen, voorkomt dat u al vroeg moet stoppen met werk. De Richtlijn MS uit 2021 geeft hier adviezen voor.

We geven u hieronder handvatten om over werk in gesprek te gaan met uw zorgverleners en werkgever. We helpen u op weg met linkjes naar betrouwbare folders, websites en gesprekshulpen.

Waar vindt u betrouwbare informatie?

Heeft u vragen, ervaart u problemen met uw werk die te maken hebben met uw ziekte en/of behandeling? Bespreek dit met uw arts of verpleegkundig specialist, of met de arbeidscoördinator of maatschappelijk werker. Zij kunnen u adviezen of tips geven of u doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp.

Checklisten

Op de website van Target at Work vindt u de Fit for Work checklisten (https://www.targetatwork.nl/wp-content/uploads/2019/05/Checklisten_FitforWork_2019.pdf) om werk een vanzelfsprekend onderwerp van gesprek te laten zijn. De verschillende checklisten zijn er voor de patiënt, werkgever, zorg- en hulpverleners. Met praktische tips en adviezen om direct mee aan de slag te gaan.

Websites

Websites met goede informatie over MS en werk en over algemene wet- en regelgeving rondom ziekte en de mogelijkheden voor aanpassingen op het werk:

- MS werkloket (<https://mswerkloket.nl/wet-en-regelgeving/>)
- Nationaal MS Fonds (<https://nationaalmsfonds.nl/leven-met-ms/ms-en-werk/>)
- UWV (<https://www.uwv.nl/particulieren/ziek/index.aspx>)
- UWV over voorzieningen (<https://www.uwv.nl/particulieren/voorzieningen/voorzieningen-werk/index.aspx>)

Is het verstandig om u ziek te melden?

Als werken (tijdelijk) niet meer gaat, dan kunt u vaak niet anders dan uzelf ziek melden.

Een mogelijkheid is dat u, als dit kan, een deel van de uren blijft werken, en voor een deel van de uren zich ziek meldt.

Blijven werken, als is het maar voor een paar uur, heeft als voordeel dat u binding houdt met het werk en de collega's. Dit maakt het makkelijker om het werk eventueel later weer (volledig) op te pakken als dat weer kan.

Arbeidscontract

Als u door MS minder uren kunt werken, is het af te raden om uw arbeidscontract aan te passen. Bij ziekteverlof krijgt u namelijk 2 jaar lang het loon doorbetaald. Na 2 jaar beoordeelt het UWV of u in aanmerking komt voor een (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA beoordeling). Het bedrag van de uitkering wordt dan gebaseerd op het laatste loon. Is het aantal contracturen gedurende het ziekteverlof aangepast, dan krijgt u niet alleen minder inkomen tijdens het ziekteverzuim, maar ook nog eens een *lagere* uitkering bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid.

Nieuwe balans vinden

Soms vinden mensen met MS het lastig om een goede balans te vinden of te behouden tussen activiteiten/werkzaamheden en het inbouwen van rust. Zij kunnen wel werken en willen dat ook graag. Maar ze hebben moeite om terug te keren in hun oorspronkelijke functie of om hun oude of nieuwe werk te behouden in combinatie met alle dagelijkse activiteiten.

Welke informatie mag uw zorgverlener aan de bedrijfsarts geven?

De zorgverlener mag geen uitspraken doen over of u wel of niet kan werken, medisch gezien. Dit is de taak van de bedrijfs- of verzekeringsarts.

De zorgverlener mag geen documenten sturen, zoals een schriftelijke bevestiging van spreekuurbezoek of (delen van) uw patiëntendossier. Dit mag de bedrijfs- of verzekeringsarts ook niet vragen volgens de KNMG code Gegevensverkeer en samenwerking bij arbeidsverzuim en re-integratie.

(<https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/artseninfolijn/praktijkdilemmas-1/praktijkdilemma/heb-ik-als-behandelend-arts-een-rol-bij-arbeidsverzuim.htm>) Wel kan de bedrijfs- of verzekeringsarts medische informatie opvragen bij uw behandelend specialist.

De KNMG code geeft aan: *De arts die informatie levert, geeft uitsluitend de gevraagde informatie en beperkt zich tot feitelijke gegevens en bevindingen over de gezondheid van de patiënt/werknemer (onthoudt zich van meningen, evaluaties, prognoses of verwachtingen).*

Daarbij is schriftelijke toestemming van u nodig om deze informatie te delen. De behandelend arts verstrekt die gegevens op schriftelijk verzoek van de bedrijfs- of verzekeringsarts.

Wat zijn de mogelijkheden voor zelfstandig werkenden?

Het advies aan zelfstandig werkenden is om bij problemen met het werk professionele hulp te zoeken. Helaas is er geen adres waar ZZP'ers en ondernemers vanzelfsprekend en gratis voor hulp terecht kunnen. De wetgeving in Nederland gaat ervan uit dat deze groep voor zichzelf moet zorgen, ook bij ziekte en uitval.

Er zijn wel gespecialiseerde re-integratiebureaus voor mensen met MS die ook zelfstandigen tegen betaling begeleiden.

Daarnaast zijn er collectieven waar u zich bij kunt aansluiten. Sommige bieden naast een financieel vangnet ook werkgericht advies:

- Broodfonds (<https://www.broodfonds.nl/>)
- SamSamkring (https://www.samsamkring.nl/?gclid=EAlalQobChMln9fDrYWg-AIVxo9oCR1sSQTuEAAAYASAAEgLL0_D_BwE)
- SharePeople (https://www.sharepeople.nl/?gclid=EAlalQobChMImr_SvYWg-AIVF41oCR1aagevEAAAYASAAEgJLZfD_BwE)

Begeleidingsmogelijkheden Tolbrug Specialistische Revalidatie

Tolbrug specialistische revalidatie vindt aandacht voor arbeid (terugkeer naar werk) vanzelfsprekend horen bij een revalidatieprogramma. Meer hierover leest u op de pagina Module Arbeid

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/module-arbeid>).

Code NEU-327